

अत्रमंत्रमूलभूतेप्रजासंघहणेविषये ॥ १ ॥ एकपदंयत्रसर्वेगुणाःअंतर्भवन्तिदेवकर्तव्यंस्तु प्रमाणंसमतं ॥ २ ॥ सांत्वनिष्कपटंप्रियंवचनं ॥ ३ ॥ ४ ॥ नाभाषतेतूष्णीमास्ते नाचरन् अनाचरन् ॥ ५ ॥ यो राजापूर्वस्वदुःखनिवेदनात्प्रागेवकिमर्थमागतोसीत्यादिभाषते ॥ ६ ॥ दानमेवदानमपिसांत्वहीनंनप्रीणयतीत्यर्थः ॥ ७ ॥ सर्वस्वंगृहीत्वापिसांत्वंप्रयुंजतोवशेलोकोभवतीत्याह आदनादपीति ॥ ८ ॥

भीष्मउवाच अत्राप्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं ॥ बृहस्पतेश्चसंवादंशक्रस्यचयुधिष्ठिर ॥ १ ॥ शक्रउवाच किंस्विदेकपदंब्रह्मन्युरुषःसम्यगाचरन् ॥ प्रमाणंसर्वभूतानांयशश्चैवाप्नुयान्महत् ॥ २ ॥ बृहस्पतिरुवाच सांत्वमेकपदंशक्रपुरुषःसम्यगाचरन् ॥ प्रमाणंसर्वभूतानांयशश्चैवाप्नुयान्महत् ॥ ३ ॥ एतदेकपदंशक्रसर्वलोकसुखावहं ॥ आचरन्सर्वभूतेषुप्रियोभवतिसर्वदा ॥ ४ ॥ योहिनाभाषतेकिंचित्सर्वदाभ्रुकुटीमुखः ॥ द्वेष्योभवतिभूतानांससांत्वमिह नाचरन् ॥ ५ ॥ यस्तुसर्वमभिप्रेक्ष्यपूर्वमेवाभिभाषते ॥ स्मितपूर्वाभिभाषीचतस्यलोकःप्रसीदति ॥ ६ ॥ दानमेवहिसर्वत्रसांत्वेनानभिजल्पितं ॥ नप्रीणयति भूतानिनिर्व्यजनमिवाशनं ॥ ७ ॥ आदानादपिभूतानांमधुरामीरयन्गिरं ॥ सर्वलोकमिमंशक्रसांत्वेनकुरुतेवशे ॥ ८ ॥ तस्मात्सांत्वंप्रयोक्तव्यंदंडमाधित्स तापिहि ॥ फलंचजनयत्येवंनचास्योद्विजतेजनः ॥ ९ ॥ सुकृतस्यहिसांत्वस्यश्लक्ष्णस्यमधुरस्यच ॥ सम्यगासेव्यमानस्यतुल्यंजातुनविद्यते ॥ १० ॥ भीष्म उवाच इत्युक्तःकृतवान्सर्वंयथाशक्रःपुरोधसा ॥ तथात्वमपिकौंतेयसम्यगेतत्समाचर ॥ ११ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांतिपर्वणि राजध० इंद्रबृहस्पतिसंवा देचतुरशीतितमोऽध्यायः ॥ ८४ ॥ ॥ ७३ ॥ युधिष्ठिरउवाच कथंस्विदिहराजेंद्रपालयन्पार्थिवःप्रजाः ॥ प्रीतिंधर्मविशेषेणकीर्तिमाप्नोतिशाश्वतीं ॥ १ ॥ भीष्मउवाच व्यवहारेणशुद्धेनप्रजापालनतत्परः ॥ प्राप्यधर्मंचकीर्तिंचलोकावाप्नोत्युभौशुचिः ॥ २ ॥ युधिष्ठिरउवाच कीदृशैर्व्यवहारैस्तुकैश्चव्यव हरेन्नृपः ॥ एतत्पृष्टोमहाप्राज्ञयथावद्वक्तुमर्हसि ॥ ३ ॥ येचैवपूर्वकथितागुणास्तेपुरुषंप्रति ॥ नैकस्मिन्युरुषेत्येतेविद्यंतइतिमेमतिः ॥ ४ ॥ भीष्मउवाच एव मेतन्महाप्राज्ञयथावदसिबुद्धिमन् ॥ दुर्लभःपुरुषःकश्चिदेभिर्युक्तोगुणैःशुभैः ॥ ५ ॥ किंतुसंक्षेपतःशीलंप्रयत्नेनेहदुर्लभं ॥ वक्ष्यामितुयथामात्यान्यादृशांश्वक रिष्यसि ॥ ६ ॥ चतुरोब्राह्मणान्वैद्यान्प्रगल्भान्स्नातकान्शुचीन् ॥ क्षत्रियांश्चतथाचाष्टौबलिनःशस्त्रपाणिनः ॥ ७ ॥

॥ १ ॥ १० ॥ ११ ॥ इतिशांतिप०रा०नै०भारतभा०चतुरशीतितमोऽध्यायः ॥ ८४ ॥ ॥ ७३ ॥ कथमिति प्रीतिस्वर्गं ॥ १ ॥ व्यवहारेणएकस्मिन्गृहक्षेत्रादौविषयेममेदंममेदमितिद्वयोर्विवदतोर्म ध्येऽयंसत्योऽयमनृतइतिविवेकोव्यवहारः तेनशुद्धेनपक्षपातहीनेन ॥ २ ॥ कीदृशैःकिंस्वरूपैः कैर्व्यवहारनिर्णायकैः व्यवहरेत्निर्णयंकुर्यात् ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥